

LAKIALOITE 31/2011 vp

Laki käräjäoikeuslain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Käräjäoikeuden lautamiesjärjestelmällä on perinteisesti ollut ja on edelleen arvokas sija kansanomaisessa oikeudenkäynnissä alioikeuksissamme. Nykyiset pääsäännökset käräjäoikeuden lautamiehistä sisältyvät oikeudenkäymiskaaren 2 lukuun sekä käräjäoikeuslakiin (581/1993) ja käräjäoikeusasetukseen (582/1993), ja myös kuntalailla (365/1995) on taustavaikutusta.

Lautamiehet valitsee kunnanvaltuusto toimikauttaan vastaavaksi ajaksi eli neljäksi vuodeksi kerrallaan. Paikoitellen on saattanut esiintyä ongelmia lautamiesten lukumääräisen riittävyyden suhteen, kun käräjäoikeudessa on ollut lukuisasti hyvin pitkiä eli monta käsittelypäivää vaativia rikosjuttuja ja kun lainsäädäntö rajoittaa yhden lautamiehen vuosittaisten istuntopäivien määrää. Käräjäoikeusasetuksen 15 §:n mukaan "kuokin lautamies on pääsäännön mukaan istunnossa 12 päivänä kalenterivuodessa", ja enimmäismäärä on 24 istuntopäivää (vähäisin poikkeuksin).

Eräs mahdollisuus lisätä lautamiesten määräälistä riittävyyttä on yläikärajan nostaminen. Oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 6 §:ssä säädetään, että lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on täyttänyt 63 vuotta. Tämä merkitsee, että lautamiehenä ei voi olla 67 vuotta täyttänyt henkilö, ei siinäkään tapauksessa, että hänen terveydentilansa ja harrastuneisuutensa sen hyvin sallisi. Hänen mahdollinen tähänastinen menestykselli-

nen toimintansa lautamiehenä ei sekään vaikuta asiaan nykyisen yläikärajan ehdottomuuden takia.

Sanottua yläikärajaa on syytä nostaa muuttamalla vuodella, jotta lautamiestoiminnasta kiinnostuneiden hyväkuntoisten seniorikansalaisten osallistuminen mahdollistuisi ja alumpana mainittua riittävyysongelmaa saataisiin vähennetyksi. Tällaisen henkilön lautamiestoiminta olisi siis hänen vapaan tahtonsa mukaista, koska kuntalain 38 §:stä seuraa, että yli 60-vuotiaasta ei voida vastoin tahtoaan valita kyseiseen luottamustehtävään. Ikärajan nostamista puoltaa myös yleinen seniorikansalaisten keski-ikä, toimintakyvyn ja aktiviteettien lisääntyminen, joka on huomioitu myös pääministeri Kataisen hallituksen hallitusohjelmassa (s. 59).

Tarvittava lain muutos on toteutettavissa muuttamalla käräjäoikeuslain (581/1993) 6 §:n 2 momentin 1 lausetta siinä mainittavan yläikärajan osalta. Muutos laajentaisi myönteisellä tavalla myös sitä tilapäiseksi lautamieheksi kutsumisen mahdollisuutta, josta säädetään käräjäoikeuslain 8 a §:ssä (1326/1994) yllättävän lautamiesesteen varalta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

käräjäoikeuslain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan käräjäoikeuslain (581/1993) 6 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 451/2011, seuraavasti:

6 §

— — — — —
Lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 66 vuotta. Lautamiehenä ei saa olla henkilö, jolla on virka yleisessä tuomioistuimessa tai rangaistuslaitoksessa taikka joka virassaan suorittaa ulosottoteh-

täviä, rikosten esitutkintaa taikka tulli- tai poliisivalvontaa, eikä myöskään syyttäjä, asianajaja taikka muu ammatikseen asianajoa harjoittava henkilö.

—
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2012 .

Helsingissä 1 päivänä marraskuuta 2011

Juha Väättäinen /ps
Jari Lindström /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Ville Vähämäki /ps
Lea Mäkipää /ps
Lauri Heikkilä /ps
Martti Mölsä /ps
Kaj Turunen /ps
Reijo Tossavainen /ps
Osmo Kokko /ps
Jussi Niinistö /ps
Juho Eerola /ps
Ritva Elomaa /ps

Kauko Tuupainen /ps
Laila Koskela /ps
Hanna Mäntylä /ps
Johanna Jurva /ps
Anne Louhelainen /ps
James Hirvisaari /ps
Arja Juvonen /ps
Reijo Hongisto /ps
Pietari Jääskeläinen /ps
Pirkko Mattila /ps
Pentti Kettunen /ps
Ari Jalonen /ps
Anssi Joutsenlahti /ps